

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Qvaestio XXVII. De sanctificatione beatæ Virginis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

modo accipit, pro quanto ex massa peccati, carne, humana ab Adam genita, naturam impassibilem in qua satisfacere, assumptis.

In responsione ad primū & tertium consideranda, discenda ratione ipse dicentē id, quo Christus mediat, aut satisfacit, & radice vni illud, quo est ex originaliter redit ad mediū, & satisfaciendum, & merendum pro omnibus. Nam si specifice quæritur natura, qua Christus meretur, mediat, & satisfacit, proculdubio natura humana est, creatæ quippe nature sunt actus isti. Sed si quæritur, unde natura creata tantū est, ut mediet, mereatur, & satisfaciat pro toto mundo, ex gratia est unionis, ex hypostasi est diuina: quia enim Christus vnigenitus est patris, ideo per naturam assumptam satisfacit, mereatur & mediat. Et hoc est quod in responsione ad primum, docemur, & doctrina superius habita de efficacia satisfactionis & meriti Christi sic applicanda est in responsione ad tertium. Et sic oporia consonant.

Prima pars de Christo tractatur serius.

Hic incipit tertius tractatus primæ partis, quæ de Christo est, tractatur; hic usque ad q. 39, de spectantibus ad ingressum Christi in mundum, ut clare patet in hęcra.

Super Q. 27. Aristotelum primum.

In corpore duo sūt, primo qualis notitia de hoc quæstio haberi potest, dicitur ac per hoc monstratur via ad intelligendam veritatem conclusionis, secundo per monstrat in via incedendo, respōdeatur quæstio vna conclusione affirmatiua.

Quo ad primū via sciendi nō est ex sacre Scripturæ auctoritate in specie, sed rationabilibus sacre Scripturæ consoniis, ut Aug. de Assumpcio, arguit. Quo ad secundum conclusio est, Rationabiliter creditur bea

quod differt ab vtroque extremo: coniungit aut mediator per hoc, quod ea que vnus sunt, defert ad alterum. Neutrum autem horum potest conuenire Christo secundum quod Deus, sed solum secundum quod homo. Nam secundum quod Deus, non differt a Patre & Spiritu sancto in natura, & potestate diuini. Nec etiam Pater & Spiritus sanctus aliquid habent quod non sit filij, ut sic possit id, quod est Patris vel Spiritus sancti quasi quod est alioiū, ad alios deferre: sed utrumque conuenit ei, in quantum est homo: quia secundum quod est homo, distat & a Deo in natura & ab hominibus in dignitate & gratie & gloriæ. In quantum etiam est homo, conuenit ei coniungere homines Deo, precepta & dona Dei, hominibus exhibendo, & per hominibus Deo satisfaciendo; & iterpellando, & ideo verissime dicit mediator secundum quod homo.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod si subtrahatur diuina natura a Christo, subtrahetur per consequens ab eo singularis plenitudo gratiarum, quæ conuenit ei, in quantum est vnigenitus a patre, ut dicitur Io. 1. Ex qua quidem plenitudine habet, ut sit super omnes homines constitutus, & propinquus ad Deum accedens.

AD SECUNDUM dicendum, quod Christus, secundum quod Deus, est per omnia æqualis patri: sed etiam in humana natura excedit alios homines. & ideo secundum quod homo, potest esse mediator, non autem secundum quod Deus.

AD TERTIUM dicendum, quod licet auctoritate peccatum auferre conueniat Christo secundum quod est Deus, tamen satisfacere pro peccato humani generis conuenit ei, secundum quod est homo. Et secundum hoc dicitur Dei & hominum mediator.

QVAESTIO XXVII.

De beate virginis Mariæ sanctificatione, in sex articulos diuisa.

Post prædicta, in quibus de vnione Dei & hominis, & de his que vnionem consequuntur, tractatum est, restat considerandum de his, quæ filij Dei incarnatus, in natura humana sibi unita gessit uel passus est: quæ quidem consideratio quadripartita erit. Nam primo considerabimus de his, quæ

pertinent ad ingressum eius in mundum. Secundo, de his que pertinent ad progressum uite ipsius in hoc mundo. Tertio, de exitu ipsius ab hoc mundo. Quarto, de his que pertinent ad exaltationem ipsius post hanc uitam.

Circa primum quatuor consideranda occurrunt. Primo quidem de conceptione Christi. Secundo, de eius natiuitate. Tertio, de eius circumcissione. Quarto, de eius baptismo.

Circa conceptionem autem eius oportet primo aliqua considerare, quantum ad matrem concipientem: secundo, quantum ad modum conceptionis: tertio, quantum ad perfectionem proles conceptæ.

Ex parte autem matris occurrit considerandum, primo quidem de sanctificatione eius: secundo, de virginitate eius: tertio de desponsatione eiusdem: quarto de annunciatione ipsius: quinto, de preparatione ipsius ad concipiendum.

CIRCA primum queruntur sex.

Primo, Vtrum beata virgo mater Dei, fuerit sanctificata ante natiuitatem ex utero.

Secundo, vtrum fuerit sanctificata ante animationem.

Tertio, vtrum per huiusmodi sanctificationem fuerit sibi totaliter sublatus fomes peccati.

Quarto, vtrum per huiusmodi sanctificationem fuerit consecrata, ut nunquam peccaret.

Quinto, vtrum per huiusmodi sanctificationem adeptæ fuerit plenitudinem gratiarum.

Sexto, vtrum sic sanctificata, fuerit proprium sibi.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum beata virgo mater Dei, fuerit sanctificata ante natiuitatem ex utero.

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur quod beata virgo non fuerit sanctificata ante natiuitatem ex utero. Dicit enim Apostolus ad Cor. 15. Non prius quod spirituale est, sed prius, quod est animale, deinde quod est spirituale: sed per gratiam sanctificantem nascitur homo spiritualiter in filium Dei secundum illud Io. 1. Ex Deo nati sunt. Natiuitas autem ex utero, est natiuitas animalis: non ergo beata uirgo fuit prius sanctificata, quam ex utero nasceretur.

2 Præter Aug. dicit in Epistola ad Dardanum. Sanctificatio qua efficitur templum Dei, non nisi renatorum est: nemo autem renascitur, nisi prius nascatur. ergo beata virgo non fuit prius sanctificata, quam ex utero nasceretur.

3 Præter. Quicumque est sanctificatus per gratiam, est mundatus a peccato originali & actuali, si ergo beata virgo fuit sanctificata ante natiuitatem ex utero, consequens est quod nunc fuerit emundata ab originali peccato: sed solum originale peccatum poterat eam impedire ab introitu regni celestis. Si ergo tunc mortua fuisset, uideretur quod ianuam regni celestis introisset, quod tamen fieri non potuit ante passionem Christi: habemus enim fiduciam in introitum sanctorum per sanguinem eius, ut dicitur Hebr. 10. Videtur ergo quod beata virgo non fuerit sanctificata antequam ex utero nasceretur.

4 Præter. Peccatum originale contrahitur ex origine, sicut

tam virginem sanctificatam in utero. Probat, Maiora gratie privilegia beate Virgini concessa creduntur, quæ aliis sanctis sed quibusdā sanctis concessa est sanctificatio in utero. ergo. Maior probatur, tum quia mater futura erat vnigeniti a Patre plenè gratia: tum quia Angelus dixit eam plenè gratia. Minor probatur de Hier. & Isaz. Bapula.

sicut peccatum actuale ex actu. Sed quando aliquis est in actu peccandi: non potest a peccato actuali mundari. ergo etiam nec beata virgo a peccato originali mundari potuit, dum esset adhuc in ipso actu originis in materno utero existens.

SED CONTRA est, quod Ecclesia celebrat natiuitatem beatæ Virginis, non autem celebratur festum in Ecclesia nisi pro aliquo sancto. ergo beata virgo in ipsa sua natiuitate fuit sancta. fuit ergo in utero sanctificata.

RESPON. Dicendum, quod de sanctificatione beatæ Mariæ, quod scilicet fuerit sanctificata in utero, nihil in Scriptura canonica traditur, quæ etiam nec de eius natiuitate mentionem facit: sicut tamem Aug. in sermone de Assumptione ipsius Virginis, rationabiliter argumentatur, quod cum corpore sit assumpta in cœlum (quod tamen Scriptura non tradidit) ita etiam rationabiliter argumēti possūmus, quod fuerit sanctificata in utero. Ratioabiliter enim creditur, quod illa quæ genuit vnigenitum a patre, plenum gratiæ & veritatis, præ omnibus aliis maiora priuilegia gratiæ acceperit. Vnde, ut legitur Luc. 1. Angelus ei dixit, Ave Maria gratia plena. Inuenimus autem quibusdam aliis hoc priuilegium esse concessum, ut in utero sanctificarentur, sicut Hieremias, cui dictum est, Hieremias. Antequam exire de vulua, sanctificauit te, & sicut Ioannes Baptista, de quo dictum est Luc. 1. Spiritu sancto replebitur adhuc ex utero matris suæ. Vnde rationabiliter creditur, quod beata Virgo sanctificata fuerit antequam ex utero nasceretur.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod etiam in beata virgine prius fuit id quod est animale, & post id quod est spirituale, quia prius fuit in carne concepta, & postea secundum Spiritum sanctificata.

AD SECVNDVM dicendum, quod Aug. loquitur secundum legem communem, secundum quam per sacramenta non regenerantur aliqui nisi prius nati: sed Deus huic legi sacramentorum, potentiam suam non alligauit, quin aliquibus ex priuilegio gratiam suam conferre possit, antequam nascantur ex utero.

AD TERTIVM dicendum, quod beata virgo sanctificata fuit in utero a peccato originali, quantum ad maculam personalem, non tamen fuit liberata a reatu, quo tota natura tenebatur obnoxia, ut scilicet non intraret in paradysum nisi per Christi ostium, sicut & de sanctis patribus dicitur, qui fuerunt ante Christum.

AD QVARTVM dicendum, quod peccatum originale trahitur ex origine, inquam per eam communicatur humana natura, quam proprie respicit peccatum originale, quod quidem fit quando proles concepta animatur. Vnde post animationem nihil prohibet prolem conceptam sanctificari: postea enim non manet in materno utero ad accipiendam humanam naturam, sed ad aliqualem perfectionem eius, quod iam accepit.

ARTICVLVS II. Vtrum beata virgo fuerit sanctificata ante animationem.

AD SECVNDVM sic procedit. Videtur quod beata Virgo sanctificata fuerit ante animationem: quia (ut dictum est) plus græ est collatum Virgini matri Dei, quam alicui sanctorum: sed quibusdam videtur esse concessum, quod sancti-

ficarentur ante animationem: quia ut dicitur Hierem. 1. Priusquam te formarem in utero, non te: non autem infunditur anima ante corporis formationem. Similiter etiam de Iohab. Bapt. dicit Ambr. super Luc. quod nondum merat ei spiritus uiræ, & iam inerat ei Spiritus gratiæ, ergo multo magis beata Virgo ante animationem sanctificari potuit.

¶ 2. Præ. Conueniens fuit (sicut Ansel. dicit in lib. de conceptu Virginali) ut illa virgo ea puritate nateret, qua maior sub Deo nequit intelligi. Vnde & Cantor. 4. dicitur, Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te: sed maior puritas fuisset beatæ virginis, si nunquam anima eius fuisset inquinata contagio originalis peccati, ergo hoc ei præstitum fuit, ut antequam animaretur caro eius, sanctificaretur.

¶ 3. Præ. Sicut dictum est, non celebratur festum nisi de aliquo sancto: sed quidam celebrant festum conceptionis beatæ virginis, ergo videtur quod in ipsa sua conceptione fuerit sancta, & ita quod ante animationem fuerit sanctificata.

¶ 4. Præ. Apostolus dicit Ro. 11. Si radix sancta, & rami: radix autem filiorum sunt parentes eorum, potuit ergo beata virgo sanctificari etiam in suis parentibus ante animationem.

SED CONTRA est, quod ea quæ fuerunt in veteri testamento, sunt figura noui, secundum illud Iad Corin. 10. Omnia in figura contingebant illis: sed per sanctificationem tabernaculi, de qua dicitur in Psalm. 45. Sanctificauit tabernaculum suum altissimus, uidetur significari sanctificatio mensis Dei, quæ tabernaculum Dei dicitur, secundum illud Psalm. 18. In sole posuit tabernaculum suum. De tabernaculo autem dicitur Exo. ult. Postquam cuncta perfecta sunt, operuit nubes tabernaculum testimonij, & gloria Domini impleuit illud: ergo etiam beata virgo non fuit sanctificata nisi postquam cuncta eius perfecta sunt, scilicet & corpus & anima.

RESPON. Dicendum, quod sanctificatio B. Virginis, non potest intelligi ante eius animationem, duplici ratione. Primo quidem, quia sanctificatio, de qua loquimur, non est nisi emundatio a peccato originali: sanctitas enim est perfecta munditia, ut Dio. dicit in 12. c. de di. no. Culpa autem non potest emundari nisi per gratiam, cuius subiectum est sola

sita directe, beata Virgo non fuit sanctificata ante animationem. Corollarium est, beata Virgo fuit sanctificata post animationem. Conclusio probatur dupliciter, primo sic, Sanctificatio de qua loquimur, est emundatio a peccato originali, ergo est, per gratiam, ergo in sola creatura rationali, ergo non ante infusionem anime rationalis, Antecedens declaratur ex Dionysio. Sanctitas est perfecta munditia. Prima consequentia probatur, quia culpa non emundatur, nisi per gratiam. Secunda uero, quia sola creatura rationalis est subiectum gratiæ. Secundo, ducendo ad inconueniens, sic.

Proles concepta ante infusionem anime rationalis non est culpæ obnoxia, ergo quocumque modo ante animationem beata virgo sanctificata fuisset, non incurrisset originalis peccati maculam, ergo non indignisset redemptionem, & salutem, quæ est facta per Christum: sed hoc est inconueniens, ergo. Antecedens probatur, quia sola creatura rationalis est susceptiva culpæ. Prima consequentia ut clara relinquatur. Secunda autem probatur auctoritate angeli Marth. 1. Ipse saluum faciet peccatis. Inconueniens consequens probatur auctoritate Apost. 1. ad Tim. 4.

¶ Aduerte hinc primo, quod sanctificatio potest dupliciter sumi. Primo, ut est de contrario in contrarium, de immunditia ad munditiam, & sic constat, quod est de peccato in gratiam. Secundo, ut est de negato in affirmatum, de non sancto in sanctum, de non gratia in gratiam. Et sic non supponit peccatum, & inuenitur in Christo, & angelis, angeli enim sanctificati sunt a Deo, qui nunquam peccauerunt, & de seipso dicit Christus, quem pater sanctificauit, &c.

In prima autem ratione hic allata sumitur a principio, quia sanctificatio primo gratia materis, quoniam sermo

Lib. in Luc. in tit. de turbati Zacharie confirmat. Parum ante med. co. 5.

c. 18. parum a princ.

Ar. 1. huius q. arg. Sed cot.

In li. de offi. p. rone. beate Mariæ, c. 2. p. 209.

D. 4.

D. 4.

D. 4.

Altab. 11.

In epist. med. co.

¶ Super Questionis 27. articulum secundum. Titulus clarus est de animatione secundum animam rationalem intellectus. In corpore art. est una conclusio cum uno corollario. Conclusio est responsiva quæ-

c. 12. parum ne hic allata sumitur a princ.

Termo est de sanctificatione hominis descendens ex commi-
 sione maris, & femine: supponimus enim omnem huiusmo-
 di hominem peccatum originale contrahere, iuxta superior de-
 terminata de peccato originali. Et propterea in littera dicitur,
 quod sanctificatio, de qua loquimur, est emundatio a peccato
 originali. Et ex auctoritate Dionysii acci-
 piendo munditiam a contrario probatur,
 scilicet ratione materiae. probatur, quia perfe-
 cta munditia in tali materia est emundatio a peccato origi-
 nali.

¶ Aduerte secundo, quod licet sanctificatio proprie sumpta, ut scilicet pertinet ad proprium terminum ad quem, qui est gratia reddens creaturam im-
 peccabilem ad minus mortaliter, sumatur duobus antedictis modis, extenditur tamen sanctificationis nomen (sicut etiam extenduntur alia nomina multiplicia) ad ea quae ad sanctitatem preparant, vel faciunt, & huiusmodi. Et propterea Auctor in secunda ratione hic allata extensio sanctificationis nomine utitur, dicens, Quocumque modo ante animationem beata Virgo sanctificata fuisset. Ea autem necessitas, secundae rationis fuit, quia exclusio per primam rationem, quod ante infusionem rationis anime sanctificata fuit proprie (quod non erat capax gratiae) supererat excludere quod tunc etiam, scilicet, ante animationem non fuit sanctificata illo modo, quo ille foetus erat sanctificationis capax, puta, quod mundaretur ab infectione seu contagione, quae erat infectura animam rationalem sibi infundendam. Et hoc per secundam rationem dicitur excluditur, ut patet.

¶ Circa secundam rationem dubium occurrit de illa consequentia, ergo non indignisset redemptione Christi. Nam uideatur non valere ex eo, quod multi cum sint modi, quibus redemptio, & salus per Christum fit etiam a peccato, ratio ista unum tantum modum excludens, quasi omnes excluderet, infert negatiuam totaliter, quod non indignisset redemptione Christi. Quod autem non fit unicus tantum modus quo redemptio a peccato fit per Christum, ex eo patet quod ultra illum communem modum, quo saluat, delendo inuentam peccati maculam in anima, datur alius, quo tollendo contagionis labem a carne susceptura anima, praeseruat a peccato animam, ne incurrat in illud. Ac per hoc, licet beata Virgo non indignisset illo modo, scilicet per deletionem maculae incurtae, redimi & saluari per Christum, indignit tamen redimi & saluari per eundem, alio modo, scilicet per emundationem infectionis foetus, ut sic praeseruetur a culpa.

¶ Ad huius evidentiam aduertendum est, quod aliud est personam beatae Virginis indignisse redimi a peccato per Christum, & aliud est foetum illum ante animae infusionem indignisse sanctificari per Christum. Nam personam ipsam indigere saluari a peccato est liberari a peccato, quod habet uel haberet oportet enim aut quod habet peccatum, uel quod sit in periculo, seu periculo habendi peccatum quilibet eger saluari a peccato, si enim peccatum non habet, nec est in periculo habendi peccatum, saluari a peccato non indiget, ut patet. Foetum autem eger sanctificationem, est quia nisi sanctificetur, immundus erit. Si beatae igitur Virginis foetus sanctificatus fuisset ante infu-

nem animae rationalis, cum foetus non sit homo nisi per animam rationalem, non ipsa beata Virgo, quae non erat adhuc, sed foetus ille indignisset sanctificari per Christum: sed ipsa beata Virgo fuisset concepta sine peccato originali absque quacunque alia gratia: nam quod ex hoc ipso, quod anima sua infusa esset materiae mundae,

originali peccatum non contraxisset, eius si nulla super apposita fuisset gratia, ac per hoc ipsa beata Virgo non indignisset gratia redemptionis, seu saluationis a peccato per Christum factae. Exemplum, Apostolus Paulus, quia natus est cuius Romanus, nunquam indignus caesarea gratia ad ciuitatem Romanam, quamuis aliquis ex patribus suis hac gratia indignus. Simile est in proposito, quod licet caro antecessens personam beatae Virginis indignus redimi tali modo per Christum: ipsa tamen beata Virgo, quia nata in utero esset expers peccati absque infusa sibi gratia praesertante, ne incurreret, non indignisset simpliciter & absolute redimi, seu saluari a peccato per Christum. Et hinc habes, quod si dicatur, quod beata Virgo indignisset in carne precedente redimi a peccato, quia nis non in se, hac distinctio non obstat dicitur, quoniam indigere in antecedentibus non est ipsam indigere, sed quod in antecedentibus, est conditio diminuens rationem indigentiae personae. Et propterea non valet consequentia, indignisset in sui foetus carne, ergo ipsa beata Virgo indignisset. Est ergo simpliciter vera doctrina in littera tradita, quod si beata Virgo fuisset ante infusionem animae sanctificata, quod non equiuisset redemptione & salute a peccato facta per Christum: Et bene nota, quod non dicitur, quod non indignisset salute gratia aut gloria facta per Christum, sed salute a peccato, a qua dicitur esse Iesus, hoc est saluator: ut Angelus reuelauit Ioseph, dicens Matth. 1. Vocabis nomen eius Iesum, ipse enim saluum faciet populum suum a peccatis eorum. Et per haec patet responsio ad objectionem, quoniam beatam Virginem in precedente foetu, uel parente etc. indigere redemptione, non est ipsam beatam virginem indigere, sicut Paulum in suis parentibus indignisse gratia ciuitatis Romanae, non est Paulum illa indignisse: sed maiores suos indignisse illa.

¶ Circa corollarium dubium occurrit, quia non uideatur sequi ex praemis. Nam ex hoc quod beata Virgo non fuit sanctificata ante animationem, non sequitur, quod sanctificatio eius fuerit post animationem: stat enim quod nec ante nec post, sed in ipso instanti infusionis aetate fuerit sanctificata, ut multi moderni tenent.

¶ Ad hoc dicitur, quod aliud est dicere materiam hanc absolute, & aliud in quantum ex hac littera inferunt talis conclusio corollarie. Nam absolute loquendo, inter illas duas positiones extremas, scilicet quod fuerit sanctificata, uel ante infusionem animae, uel post infusionem animae, est positio media quod fuit sanctificata in instanti infusionis animae. Cuius opinionis Auctor hic non meminit, quia tempore suo non erat adinuenta, omnibus communiter tenentibus beatam Virginem conceptam in peccato originali, & ideo ut uideatur, reprobantibus sanctificationem carnis eius ante infusionem animae: ut in hac littera patet. Et propterea loquendo secundum praesentis litterae

...
 ...
 ...

...
 ...

...
 ...

...
 ...

...
 ...

...
 ...

littera contextum, consequentia tenet, quia a negatione sanctificationis anterioris cum sua ratione, quia scilicet contraxit peccatum originale, inferitur quod fuerit sanctificata post animationem. Et clare patet quod sequela haec est efficax, quoniam impossibile est in uno eodemque instanti contrahere peccatum originale, & sanctificari ab illo.

Stat ergo littera solida, quamvis non sollicita de illa media opinione, tunc inopinabili. Quae hodie mulieribus, uulgo, affectuque nonnullorum pio, multorum autem industriae quaestu cogenitur in praualuit, ut doctrinae sanctiorum estimata pietas praefertur, & quod in communi asseritur, in his scilicet, quae credenda sunt sanctos magis esse antiquos doctores, quam modernos, in hoc particulari post haberetur, dum moderati antiquis, & non sancti sanctis praeferruntur. Testatur autem erratius hic processus, similes esse istos peccandibus ex ignorantia electionis, dum in uniuersali scientes, applicando ad particulare, ab uniuersali declinant. Verum opinio ista mendax, quamvis noua, quamvis aliena a doctrina antiquorum doctorum, & a doctrina sanctorum communitur, quia tamen nihil contra fidem sustinet, & Apostolica sedes decreuit donec fuerit decisum abique haereticis criminisque labe, utramque contradictionis partem teneri posse, unaqueque provincia in suo sensu abundet, modo prompta sit Ecclesiae sanctae definitioni subesse.

¶ Scripsimus de hac materia tractatum quendam ad Leonem X. Pontif. Max. qui uiuit, & regnat: & ideo sit hic monuissimus omnes de re hac discentes, aut praedicantes, ut meminerint se non de fidei necessariis, sed de probabilibus tractare: neutra siquidem pars fidei documentis aduersatur. Nam si tenetur beatam Virginem contraxisse originale peccatum (ut sancti, & antiqui doctores tenent) ista omnia consona inueniri. Si autem tenetur beatam Virginem non ex utriusque conceptionis, sed ex gratia singularissima in ipso instanti infusionis animae, in ipsa illi animae praeseruatam ab originali peccato, quod tunc incurrisset, nisi illa gratia affuisset, nihil contra fidem tenetur, sed specialis modus redimendi ac saluandi a peccato originali, Christo attribuitur respectu suae matris. sic enim ipsa beata Virgo indigit redimi, & saluari a peccato per Christum, quoniam ipsa tunc incurrisset peccatum, nisi munus gratiae praesentis non tempore, sed natura affuisset. Et ita puritas eius fuit maxima sub Christo, qui nullo modo indiget redimi, qui ex utriusque conceptionis fuit sanctus. Fuitque in beata Virgine quod animale est prius natura non tempore, quam quod spirituale est: quoniam infusio gratiae in ipsius anima supponit productionem animae, quamvis, ut dictum est, praesentiat peccati maculam, quae tunc incurrenda erat nisi gratia illam impedisset: probabilis profecto opinio, nisi sanctorum antiquorum auctoritas obstaret, longe probabilior reddens contrariam positionem.

Super Quaestione vigesima septima. Articulus tertium.

Tertius clarus recolentibus fomitis rationem ex dictis in praecedentibus: est enim fomes appetitus sensitiui deordi-

natio ex subtractione originalis iustitiae destituti, quia deordinatione caro concupiscit a diuersis spiritum.

¶ In corpore art. duo sunt primo, recitantur quatuor opiniones circa quaestum, deinde singulae examinantur, & sola quarta approbatur, sicque respondetur quaesito.

ARTICVLVS III.

Utrum per sanctificationem fuerit beata Virgine fomes totaliter sublati.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur quod beata Virgo non fuerit emundata ab infectione fomitis. Sicut enim poena originalis peccati est fomes, qui consistit in inferiorum virium rebellionem ad rationem, ita etiam poena originalis peccati est mors, & ceterae poenaltates corporales. sed beata Virgo fuit subiecta huiusmodi poenaltatibus. ergo etiam fomes ab ea totaliter remotus non fuit.

¶ 2 Præterea ad Corinthios 12. dicitur, Virtus in infirmitate perficitur, & loquitur ibi de infirmitate fomitis, secundum quam patiebatur stimulum carnis: sed nihil, quod pertinet ad perfectionem virtutis, fuit beatae Virgini subtrahendum. ergo non fuit beatae Virgini totaliter subtrahendus fomes.

¶ 3 Præterea Damascenus * dicit, quod in beatam Virginem superuenit Spiritus sanctus purgans eam ante conceptionem filij Dei, quod non potest intelligi nisi de purgatione

rationem in appetitu. est inquam inclinatus ad malum, vel difficultat in bono.

¶ Circa hanc rationem duo sunt dubia, alterum commune, qualiter fomes sit in ordinata concupiscentia habitualis, cum nullus sit habitus malus in prole, quia nec acquisitus, nec infusus: alterum proprium huic intento: quia haec ratio non uidetur efficax, quoniam inordinata concupiscentia (ut littera testatur) habet duos effectus sub disunctione, uel inclinatione ad malum, uel difficultate ad bonum: & positio contraria dicit, quod fomes manet cum ipso tantum istorum effectuum. Auctor autem ex positione causae habentis plures effectus, scilicet inordinata concupiscentia nata habere utrumque dictorum effectuum, infert positionem utriusque effectus, quod constat non licere ex 2. Polit. sed e conuerso: ex quolibet enim effectu communis causae potest inferri causa, sed ex positione communis causae non potest inferri determinate iste effectus, ut in littera sit, dum ex inordinata concupiscentia inferuntur pronitas ad malum, & non solum difficultas ad bonum, quam opinio illa ponebat.

¶ Ad primum dubium dicitur, quod concupiscentia habitualis dicitur non quia sit habitus, sed quia est priuatio habitus: priuatio enim ad genus sui oppositi spectat: non homo enim ad intellectum, & non album ad qualem reducitur, est siquidem appetitus sensitiuus humanus priuatus gratia habituali originalis iustitiae, qua promptus suberat rationis ordini: destitutus siquidem tali dono dicitur concupiscentia inordinata habitualis: quia sic est etiam si nihil actualiter concupiscat.

¶ Ad secundum dubium dicitur dupliciter, Primo quod doctrina Aristoteli, loquitur de causa communi ad disparatos effectus, non autem de causa communi effectuum mutuo se inferentium, quales sunt isti. Nam pronitas ad malum difficilem facit ad bonum, & difficultas ad bonum, pronum monstrat animum ad

¶ Quo ad primum opiniones patent, prima quod totaliter ablati: secunda quod ablati, quantum ad pronitatem in malum, non autem quantum ad difficultatem in bonum: tertia, quod ablati quantum ad personam, non quantum ad naturam: quarta quod remanet secundum essentiam ligatus quo ad actum. Et haec quarta uideatur coincidere cum secunda opinione posita a Magistro sent. in 3. dist. tertij sent. Duas tantum ibi ponit, scilicet primam & quartam sub alijs uerbis, uide ibi.

¶ Quo ad secundum, examinetur primo secunda opinio dicens, quod fomes remanet quo ad difficultatem ad bonum, sed non quo ad pronitatem ad malum. Contra quam obijciuntur sic, Fomes est inordinata habitualis concupiscentia appetitus sensitiui, & inordinatio haec attenditur penes repugnantiam ad rationem, ergo potest quod remanet, & non in quantum inclinatur ad malum, est ponere duo opposita. Et tenet sequela, quia repugnantia ad

3. dist. 3. q. 1. artic. 2. & ibidem in expositione pra. par. text. Et opu. 3. c. 231.

Lib. 4. ethic. sic. 13.

Censura

prohibita

legiorum Christi, dignitas matris tunc poni potest, ut gratiam haberit totaliter auferentem fomitem, tum quia figurate aucto- ritas Ezech. fuit.

¶ Circa primum modum uinculi quo ligatur fomes, scilicet per imperium liberi arbitrii, pro quanto dicitur Christi privilegium, scilicet, quod dupliciter contingit haberi uisum liberi arbitrii in materno utero. Primo, ab initio conceptionis, seu infusionis anime, & deinceps feruere, & hoc est privilegium Christi, & hoc negatur cuiquam alteri concessum. Et per hac negationem sufficienter probatur fomitem in beata Virgine non esse ligatum per liberum arbitrium, quia fomitem ab initio habuit & continet liberi arbitrii uisum non habuit ab initio, & deinceps, quia hoc est Christi privilegium. Secundo, contingit ex speciali gratia ad aliquem actum, ut de Ioanne Baptista potest credi quod exultauit in gaudio infans in utero: gaudere enim motus est appetitus partis, & gaudere de spiritualibus motus est appetitus superioris, qui uocatur uoluntas: constat autem Ioannis gaudium non de re sensibili, sed de Christi aduentu fuisse, & exultauit in gaudio: uerum post actum illum Ioannes sanctus perseruauit, licet non cum usu liberi arbitrii. Sicut & miraculose quandoque legitur praestitum usum loquendi ad aliquem actum aliquibus infantibus, qui tamen necessabant propterea postea loqui, sed erat sicut alii infantes, ut patet in gestis Apostolorum Simonis, & Iudae, & Faustini, Simplicii, & Beatrix.

¶ Circa magnificationem tertii modi, quo fomes ligatus perfectius ponitur per diuinam providentiam, aduerte, quod dupliciter exponi potest illud comparatum, perfectius. Primo, ut deponet solam additionem maioris perfectionis, ita quod perfectioni interiori super additur perfectio ab exteriori prohibete, sicut si diceremus quod fons aquae est frigidus ab intrinseca qualitate, & perfectius ab extrinseco concauo monte prohibente solum calefacientem. Et hic sensus caret scrupulo, quonia con-

stat fomitem perfectius ligari ex gratia intrinseca, & providentia extrinseca prohibente inordinationem fieri, quam ex gratia intrinseca tantum. Alio modo potest exponi, ut comparationem faciat ad secundum modum uinculi, ut sit sensus,

¶ fomes perfectius ligabatur per diuinam providentiam, quam per interiorum sanctificationem: & hic sensus non caret ambiguitate, quoniam efficacius ac nobiliter refrenatur inclinatio interior ab intus, quam ab extra, fomes autem interior, quaedam est inclinatio aduersus rationem. Sed si diligentius perpexerimus, inueniemus op-

postum: aliud quippe est loqui de fomite in seipso, & aliud de actibus eius. Fomes ipse, cum inclinatio habitualis sit, optime ac propriissime per habitum curatur ac tollitur: sed actus ipse cum praeter, ac contra infusum habitum exerceri possit ex ipsa habituali inclinatione impellente, requirit ad hoc ut inobliquabilis sit manente interiori inclinatione, ad exteriorum curam, quae ad ea, quae intus, & ad ea quae extra sunt, se efficacissime extendat. Et propterea manente in beata Virgine fomite (ut supponitur) efficacius retentum actum ipsius ponitur diuina providentia ad interiora, & exteriora se extendens infallibiliter, quam gratia interioris sanctitatis non tollens tamen fomitem, quia huiusmodi gratia reliquit locum actuali uisui praeter gratiam, ut patet in Io. Bapt. Hieremia, & Apostolis confirmatis uirtute ex act.

Et quamuis nobiliter esset simpliciter ab intrinseco non posse exorbitare, quam ab extrinseco, non est tamen nobiliter iter possibile in tali statu, si manentis fomitis. Et loquitur de possibili in diuinam sapientiam suauiter omnia disponentem, quae uocatur potentia ordinata. Ligatus est ergo beatae Virginis fomes usque ad conceptionem filii, & per gratiam sanctificationis relinquentis fomitem essentiam, & dominantem exercitio (ut habitualis gratia uiatorum praesidere consistit subiecto ne exorbitet in actu) & per diuinam providentiam perfectus, ut plene, ac infallibiliter praesidente, ne actus exorbitet. Et haec expositio est tanto auctore dignior, quanto subilior, & diuersitatem in littera postquam modorum ligandi, & comparationem proprie penetrat, & ab ipso auctore in sequenti articulo in responsione ad primum haberi potest.

¶ Super Questionis 27. Articulum quartum. Titulus clarus est. ¶ In corpore unica est conclusio responsus quaerit. Simpliciter

¶ fomes perfectius ligabatur per diuinam providentiam, quam per interiorum sanctificationem: & hic sensus non caret ambiguitate, quoniam efficacius ac nobiliter refrenatur inclinatio interior ab intus, quam ab extra, fomes autem interior, quaedam est inclinatio aduersus rationem. Sed si diligentius perpexerimus, inueniemus op-

postum: aliud quippe est loqui de fomite in seipso, & aliud de actibus eius. Fomes ipse, cum inclinatio habitualis sit, optime ac propriissime per habitum curatur ac tollitur: sed actus ipse cum praeter, ac contra infusum habitum exerceri possit ex ipsa habituali inclinatione impellente, requirit ad hoc ut inobliquabilis sit manente interiori inclinatione, ad exteriorum curam, quae ad ea, quae intus, & ad ea quae extra sunt, se efficacissime extendat. Et propterea manente in beata Virgine fomite (ut supponitur) efficacius retentum actum ipsius ponitur diuina providentia ad interiora, & exteriora se extendens infallibiliter, quam gratia interioris sanctitatis non tollens tamen fomitem, quia huiusmodi gratia reliquit locum actuali uisui praeter gratiam, ut patet in Io. Bapt. Hieremia, & Apostolis confirmatis uirtute ex act.

Et quamuis nobiliter esset simpliciter ab intrinseco non posse exorbitare, quam ab extrinseco, non est tamen nobiliter iter possibile in tali statu, si manentis fomitis. Et loquitur de possibili in diuinam sapientiam suauiter omnia disponentem, quae uocatur potentia ordinata. Ligatus est ergo beatae Virginis fomes usque ad conceptionem filii, & per gratiam sanctificationis relinquentis fomitem essentiam, & dominantem exercitio (ut habitualis gratia uiatorum praesidere consistit subiecto ne exorbitet in actu) & per diuinam providentiam perfectus, ut plene, ac infallibiliter praesidente, ne actus exorbitet. Et haec expositio est tanto auctore dignior, quanto subilior, & diuersitatem in littera postquam modorum ligandi, & comparationem proprie penetrat, & ab ipso auctore in sequenti articulo in responsione ad primum haberi potest.

¶ Super Questionis 27. Articulum quartum. Titulus clarus est. ¶ In corpore unica est conclusio responsus quaerit. Simpliciter

¶ fomes perfectius ligabatur per diuinam providentiam, quam per interiorum sanctificationem: & hic sensus non caret ambiguitate, quoniam efficacius ac nobiliter refrenatur inclinatio interior ab intus, quam ab extra, fomes autem interior, quaedam est inclinatio aduersus rationem. Sed si diligentius perpexerimus, inueniemus op-

postum: aliud quippe est loqui de fomite in seipso, & aliud de actibus eius. Fomes ipse, cum inclinatio habitualis sit, optime ac propriissime per habitum curatur ac tollitur: sed actus ipse cum praeter, ac contra infusum habitum exerceri possit ex ipsa habituali inclinatione impellente, requirit ad hoc ut inobliquabilis sit manente interiori inclinatione, ad exteriorum curam, quae ad ea, quae intus, & ad ea quae extra sunt, se efficacissime extendat. Et propterea manente in beata Virgine fomite (ut supponitur) efficacius retentum actum ipsius ponitur diuina providentia ad interiora, & exteriora se extendens infallibiliter, quam gratia interioris sanctitatis non tollens tamen fomitem, quia huiusmodi gratia reliquit locum actuali uisui praeter gratiam, ut patet in Io. Bapt. Hieremia, & Apostolis confirmatis uirtute ex act.

Et quamuis nobiliter esset simpliciter ab intrinseco non posse exorbitare, quam ab extrinseco, non est tamen nobiliter iter possibile in tali statu, si manentis fomitis. Et loquitur de possibili in diuinam sapientiam suauiter omnia disponentem, quae uocatur potentia ordinata. Ligatus est ergo beatae Virginis fomes usque ad conceptionem filii, & per gratiam sanctificationis relinquentis fomitem essentiam, & dominantem exercitio (ut habitualis gratia uiatorum praesidere consistit subiecto ne exorbitet in actu) & per diuinam providentiam perfectus, ut plene, ac infallibiliter praesidente, ne actus exorbitet. Et haec expositio est tanto auctore dignior, quanto subilior, & diuersitatem in littera postquam modorum ligandi, & comparationem proprie penetrat, & ab ipso auctore in sequenti articulo in responsione ad primum haberi potest.

ca. 6. par. 3. a med.

ca. 6. par. 3. a med.

E

T

T

T

ne, que etiam in Symbolo posita sunt. ¶ Possent tamen dici, quod non publica doctrina, sed familiari instructione, quam constat mulieribus non esse prohibitam, beata Virgo aliqua particularia facta explicauit apostolis. Auctor autem secundum scripturam sacram loquitur, negans ab ea usum sapientie, quo ad actum doctrinae.

¶ Super Quaestione uigesimo septimo Articulum sextum.

Titulus clarus.

In corpore duo sunt, primo tractatur quid Aug. de hoc scripserit, secundo respondetur quaesito. Quo ad primum August. sub dubio quaestionem relinquitur uideatur, & dicitur: littera, quod uidetur dubie loqui, quoniam Aug. in his uerbis non loquitur de sanctificatione quaestioque, sed illa, quae est cum proprio sanctificati actu, scilicet credere, amare, & huiusmodi. Quia enim haec relinquitur sub dubio & de nulla alia loquitur sanctificatione, uideatur sub dubio quaestionem de sanctificatione hominum in utero reliquisse. Omnia clara sunt in littera.

¶ dist. 8. q. 1. art. 2. q. 1. ad 4. Et quod 6. q. 5. artic. 1. cor. in fi. Et opus 3. c. 131. Et psal. 45. co. 5. Ex ar. 3. & huius q.

¶ Aduerte tamen, quod ex littera euangelij sumi potest, Ioannem acceleratum fuisse in utero liberi arbitrij. Nam ibi non solum dicitur, Exultauit infans, sed exultauit in gaudio. exultare autem similitudinarie, licet etiam sit in inanimatum (iuxta illud, Montes exultauerunt ut arbores, & colles sicut agni oxium) proprie tamen est animalium. Et quia non sine animali passione fit gaudium, oportet Ioannem exultasse in gaudio, uel secundum sensum tantum partem, & hoc non consonat causa exultationis & gaudij in euangelio scriptae, quia uox beatae Virginis salutaris non erat commouita partis sensitiuae prolis in utero, sicut nec aliae eiusdem & aliarum mulierum uoces, uel secundum partem intellectiua, & hoc ordo effectuum causatorum a saluatione insinuat, quod scilicet gaudium partis intellectiuae fuit in puero: nam ex saluatione aurium Elisabeth commouita, puer non in auribus, sed in gaudio exultauit, & Elisabeth deinde repleta est Spiritu sancto proculdubio in mente. Vnde comprehenditur, quod primo mater secundum sensum percepit: deinde puer secundum mentem, & demum a matris mentem intelligentia peruenit. Et huic sensui doctorum uerba consonant dicentium de Ioanne, quod prius sensit Dominum, uel quod a perfectae coepit aetatis mensura, uel aliquid huiusmodi.

¶ Quo ad secundum, tria Auctor facit, primo respondet quaestioni negatiue, affirmando duos alios sanctificatos: deinde dicit ne minimum alium esse sanctificatum: tertio rationem reddit, quare illi duo sanctificati sunt. Circa responsum ergo distinguuntur hic duae quaestiones, altera quae mota est de sanctificatione, altera de tali sanctificatione, scilicet cum usu liberi arbitrij. Monstratur diuersitas magna inter istas quaestiones, ex eo quod sanctificatio potest fieri & esse sine usu liberi arbitrij, ut patet in sanctificatione paruulorum per baptismi gratiam. Et propterea nihil obstat quaestioni propositae in hoc articulo, si pars negatiua quaestiones secunda, quae ab Aug. tractata est, teneatur. Propter haec igitur, littera respondet quaesito, quod duo ultra beatam Virginem inueniuntur sanctificati in utero, scilicet Hieremias, & Ioannes. Probat auctoritate Scripturae, & excluditur obiectio de usu liberi arbitrij, quamuis illum non habuerit, &c.

¶ Vbi nota, quod hinc non potest asseritur dici de mente Augustini hos non habuisse liberi arbitrij usum in utero, quoniam

lud 1. ad Tim. 2. Docere autem mulieri non permitto. Miraculorum autem usus sibi non compebat dum uiueret: quia tunc temporis confirmanda erat doctrina Christi miraculis, & ideo soli Christo, & eius discipulis, gerantur baiuli doctrinae Christi, conueniebat miracula facere. Propter quod etiam de Ioanne Baptista dicitur Ioan. 10. quod signum fecit nullum, ut scilicet omnino Christo intenderent. Vsum autem prophetiae habuit, ut patet in Cantico quod fecit, Magnificat anima mea Dominum, &c.

ARTICULVS VI.

¶ Vtrum sic sanctificari fuerit proprium beatae Virginis.

AD SEXTVM sic proceditur. Videtur quod sanctificari in utero post Christum proprium fuerit beatae Virginis. Dicitur enim, quod propter hoc beata Virgo fuit sanctificata in utero, ut redderet idonea ad hoc, ut esset mater Dei: sed hoc est proprium sibi, ergo sola ipsa fuit sanctificata in utero.

¶ aduersariue loquitur ad monstrandum conclusionem suam non dependere ex uili liberi arbitrij: deinde negat quemcumque alium sanctificatum in utero, ratione probans, quia inutilis esset. Vbi occurrunt tria dubia, primum est circa applicationem auctoritatis Apostoli ad propositum: diffonare quippe uideatur, nam sermo est de sanctificatione in utero, Apostolus autem non de ipsa sanctificatione seu sanctitate, sed de manifestatione eius loquitur: non enim dicitur, unicusque datur spiritus, sed manifestatio spiritus, &c. Littera ergo loquens de ipso Spiritu, non bene asserit auctoritatem de manifestatione Spiritus: haec enim auctoritas non probat illud assumptum, ut patet.

¶ 2 Prax. Aliqui uidentur propinquis accessisse ad Christum, quam Hieremias & Ioannes Baptista, qui dicuntur sanctificati in utero, nam Christus specialiter dicitur filius Dauid, & Abraham propter promissionem eis specialiter factam de Christo. Itaque etiam expressissime de eo prophetauit, Apostoli etiam cum ipso Christo conuersati sunt: nec tamen leguntur sanctificati in utero, ergo neque etiam Hieremias & Ioanne Baptista conuenit sanctificari in utero.

¶ 3 Prax. Iob de se dicit, Iob. 31. Ab infantia creuit mecum miseratio, & de utero regressa est mecum: nec tamen propter hoc dicimus eum sanctificatum in utero, ergo neque etiam Ioannem Baptista, & Hieremias cogimur dicere sanctificatos in utero.

¶ SED CONTRA est, quod dicitur de Hieremia, Hierem. 1. Antequam exires de ventre, sanctificauit te. Et de Ioanne Baptista dicitur Luc. 1. Spiritu sancto replebitur adhuc ex utero matris suae.

¶ RESPON. Dicendum, quod August. in Epist. ad Dardanum,

natur, cui non nisi per Scripturam Sacram innotebant, secundum hanc litteram.

¶ Ad primum dubium dicitur, quod assumptum litterae ad quod probandum inducitur Apostoli auctoritas, non est, sanctificationis gratia ordinatur ad uilitatem: sed est huiusmodi, praelegia gratiae, quae datur aliquibus, praeter communem legem ordinatur ad uilitatem. Ex quibus uerbis dupliciter responderi potest: primo quod sicut praelegia materialia alicui a principe citri concessa, sub specie manifestationis continentur, ita praelegia gratiae est manifestatio spiritus, & concessi in ipsa gratia infusa, & concedentis Spiritu sancti, specialiter diligenter illum, cui gratiam dedit, ac per hoc littera probans praelegia gratiae per manifestationem spiritus, non diuertit ad extranea. Et si obicitur, quod tunc ratio ista supponit sanctificationem in utero semper fieri cum praelegio, conceditur quod sic est secundum hanc responsum. Et suppositio est satis rationalis, quoniam sicut secundum rem sanctificatio in utero est actus praelegialis, ita etiam debet esse secundum cognitionem.

¶ Secundum, quod quia tam singulares gratiae superexcedunt communem legem diuinae prouidentiae, ac per hoc harum concessio spectat ad diuina miracula, constat autem miracula ordinari ad aliorum uilitatem, ideo non solum praelegia, sed ipsa sanctificatio in utero, ex hoc ipso quod praeter legem communem fit, continetur sub gratia, quae datur ad aliorum uilitatem, & consequenter sub spiritu manifestando. Nam ex hoc ipso, quod ad ecclesiam uilitatem ordinatur, ad ecclesiam quoque notitiam necesse est ordinetur, alioquin diuina sapientia non disponderet omnia suauiter, dum rationalibus creaturis ex quibus ecclesia constat, non per rationis actum de suo bono prouideret, sed uelut animalibus brutis incognitas uilitates ingereret. Et confirmatur ex dictis in primo libro, scilicet quod Deus in ecclesia triumphante nunquam praeter communem ibi legem operatur: quia nulla uilitas esset. Cum igitur in militanti ecclesia praeter communem legem operatur, ad ecclesiam uilitatem operatur, ob cuius uilitatem communem legem praetermittit. Quia igitur assumptum in littera de gratia contenta sub spiritu manifestando loquitur

loquitur, ideo proba- dum merito fuit per auctoritatem Apосто- li de manifestatione spiritus. Et hoc respō- sio est directe secun- dum litteram, nihil praelupponens, & so- lida.

¶ Ad dubium secun- dum dicitur, quod sanctificatio beate Virginis in utero ma- tris, et si non est tra- dita in sacra scriptu- ra explicite, est tamen tradita implicite, ex hoc ipso quod in sa- cris litteris inuenitur aliquid sancto conce- sa gratia sanctifica- tionis in utero: hinc enim, ut ex superioris dictis patet, habe- tur, beatam Virgi- nem fuisse sanctifi- catam: quia habuit quicquid gratiæ ce- teris collocatum est. Vnde hæc ratio non interimit Auctorem suum, sed tuerur eum.

¶ Ad tertium du- bium dicitur, quod loquendo de Eccle- siæ fide simpliciter necessaria, conceden- dum est consequens: sed si sic sermo de Ecclesiæ fide ex tali suppositione uel ac- cessoria (puta quæ post talem approba- tionem extensa est ad tale miraculum: ut si Ecclesiæ creden- dum traderet tale miraculum) uel pro- habili (ut est fides de miraculis recita- tis in canonizatio- nibus sanctorum) cre- enda sunt miracu- la, quæ in sacra scri- ptura non continen- tur. Nec opposi- tum sequitur ex ra- tione litteræ: quæ de fide Ecclesiæ simpli- citer & absolute, & non praelupposita tali decretali lo- quitur: docuitque per hoc Auctor, quod nec necessa- rio, nec probæ- biliter credendum est, aliquem alium esse sanctificatum in utero simpliciter & absolute loquendo.

An autem Deus a- liquem deinceps sanctificauerit. & Ec- clesiæ reuelauerit, al- terius est quæstio- nis: quia tamen non est expectanda eccle- sia in hoc, quam fue- rit, nec Apostoli ip- si primitias Spiritus habentes sanctifica- ti sunt in utero (qua-

sanctificatione in utero. Potuit enim exultatio Ioannis in utero (ut ipse dicit) esse significatio rei tantæ (scilicet, quod mulier esset mater Dei) a maioribus cog- noscendæ, non a paruulo cogni- te: unde in euangelio non dicitur, credidit infans in utero, sed exultauit. Videmus autem, exul- tationem nō solum paruulorū, sed etiam pecorum esse: sed hæc inusitata exitit, quia in utero: & ideo sicut solent miracula fieri, facta est diuinitus in infante, non humanitus ab infante. Quam- quam etiam si usque adeo est in illo puero acceleratus usus ratio- nis & uoluntatis, ut intra uiscera materna iam posset agnoscere, credere, consentire (ad quod in aliis paruulis etas expectatur, ut possint) & hoc in miraculis ha- bendum puto diuinæ potentie: sed quia expresse in euangelio dicitur, quod Spiritu sancto re- plebitur adhuc ex utero matris suæ, & de Ieremia expresse dicitur, Antequam exires de uul- ua, sanctificauit te, asseren- dum uidetur eos sanctificatos in utero, quamuis in utero u- sum liberi arbitrii non habue- rint.

De quo Augustinus * quæ- sionem mouet, sicut pueri, qui sanctificantur per baptismum, non statim habent usum liberi ar- bitrii, nec est credendum aliquos alios sanctificatos esse in utero, de quibus scriptura mentionem non facit, quia huiusmodi pri- uilegia gratiæ, quæ dantur ali- quibus præter legem commu- nem, ordinantur ad utilitatem aliorum (secundum illud prima ad Corinthio duodecimo. Vnicuique datur manifesta- tio spiritus ad utilitatem) quæ nulla proueniret ex sanctificatio- ne aliquorum in utero, nisi eccle- siæ innotesceret. Et quamuis iudi- ciorum Dei non possit ratio assi- gnari, quare s. huic & non alii hoc munus gratiæ conferat, conue- niens tamen uidetur fuisse utrū- que dictorum sanctificari in ute- ro, ad præfigurandam sanctifi- cationem per Christum facien- dam.

Primò quidem per eius passio- nem, secundum illud Hebr. ultimo, Iesus, ut sanctificaret per su- um sanguinem populum, extra portam passus est, quam quide- dem passionem Ieremias & uer- bis, & mysteris apertissime præ- nuntiauit, & suis passioni- bus expresse præfigurauit. Secundo per baptismum, prime

ad Corinthios sexto. Sed abluti estis, sed sanctificati estis. Ad quem quidem baptismum Ioan- nes suo baptismo homines præ- parauit.

AD PRIMVM ergo dicendū. quod beata Virgo quæ fuit a Deo electa in matrem, amplio- rem sanctificationis gratiam ob- tinuit quam Ioannes Baptista & Ieremias, qui sunt electi, ut spe- ciales præfiguratores sanctifica- tionis Christi. Cuius signum est, quod beata Virgini præstitum est, ut de cætero nō peccaret, nec mortaliter nec uenialiter, aliis autem sanctificatis creditur præ- stitum esse, ut de cætero morta- liter non peccarent, diuina eos gratia protegente.

AD SECUNDVM Dicendum, quod quantum ad alia porue- runt sancti esse Christo coniun- ctiores, quam Hieremias & Ioan- nes Baptista, qui tamen fuerunt ei coniunctissimi, quantum ad expressam figuram sanctificatio- nis ipsius, ut dictum est.*

AD TERTIUM Dicendum, quod miseratio, de qua ibi Iob loquitur, nō significat uirtutem insu- sam, sed quandam inclinationē naturalem ad actum huius uir- tutis.

QVAESTIO XXVIII.

De uirginitate Beate Mariæ, in quatuor articulos di- uisa.

DEINDE consideran- dum est, de uirginitate matris.

Et circa hoc quærentur qua- tuor.

- ¶ Primò, Vtrum fuerit uirgo in concipiendo.
- ¶ Secundo, Vtrum fuerit uirgo in partu.
- ¶ Tertio, Vtrum permāserit uir- go post partum.
- ¶ Quarto, Vtrum uotum uirgi- nitatis emiserit.

ARTICVLVS PRIMVS

Vtrum beata Maria fuerit uirgo in concipiendo.

AD PRIMVM sic procedi- tur. Videtur quod mater Dei non fuerit uirgo in concipiendo Christum. Nulla enim proles, quæ habet patrem & matrē, ex Virgine matre cōcipitur: tertia S. Th. 2. q. 2.

uis Ioannes euange- lita uirginitatis, pro- phetie, euangelite, singularis quoque officii erga matrem domini gratia do- natus fuerit) cre- dendum est, quod nullus simpliciter in toto temporis de- cursu fuit, est, aut erit sanctificatus in utero, nisi qui in li- tera explicatur. Non defuisse tamen audiuimus temeritatem modernam cuiusdam mulier- culæ, sanctificatam se in utero profiten- tis: & forte fuit uere sanctificata in ute- ro non materno, sed proprio, uelut Berlabee, Deo pu- niente superbiam il- lus.

¶ Denique rationem reddit Auctor quare illi duo Ieremias, & Ioannes Baptista sanctificati sunt in utero, præmissa ex- cussatione rationis necessariae, subdens rationem congruen- tia: quia scilicet præ- figuratores fuerunt sanctificationis per Christum faciendæ, dum præmonstrarunt media sanctificantia, alter passionem, alter baptismum: his enim duobus medijs Chris- tus sanctificauit mū- dum, passionem con- iuncto instramento: baptismum, ut instru- mento separato.

¶ Nota hic, quod duo- rum propositorum, scilicet quod isti duo sunt sanctificati in utero, & quod nullus alius, Auctor prim- tatum rationem redi- dere nititur: quonia ad affirmationē certa potest consonantia in ueniri: ad tam latam autē & altā ac profun- dam negationē, quæ consonantia fat erit?

¶ Super Quæstionis uigesimali articulo primo.

Titulus de uirgi- nitate carnali intelligitur. ¶ In corpore duo fiunt; primo, respon- detur quæstio affirmati- uæ; Mater Christi concepit uirgo, pro- batur ex contrario; quia contrarium est hæresis, &c. Secundo, assignatur ratio qua duplex conuenien- tia, quod sic fuerit, & omnia clare patent in li-

ca. 2. q. 2.

D. 2. q. 2.

¶ Et sic.

1. cont. c. 45. Et opa. 3. c. 222. Et opa c. 60. c. 4.